

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví – otázky a odpovědi

číslo/rok	dotaz	odpověď
1.1.1/ 2010	Kde jsou definovány vybrané účetní jednotky?	<p>Okruh vybraných účetních jednotek stanoví § 1 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění účinném od 1. 1. 2010. Vybranými účetními jednotkami jsou:</p> <ul style="list-style-type: none">• organizační složky státu,• státní fondy podle rozpočtových pravidel,• Pozemkový fond České republiky,• územní samosprávné celky,• dobrovolné svazky obcí,• Regionální rady regionů soudržnosti,• příspěvkové organizace a• zdravotní pojišťovny.
1.1.2./ 2010	Vysvětlíte ustanovení § 13 odst. 2 písm. b) zákona o účetnictví: <i>„souhrnné obraty strany Má dáti a Dal účtů, alespoň za kalendářní měsíc; vybrané účetní jednotky uvádějí souhrnné obraty denně, nenaplní-li tuto povinnost vybraná účetní jednotka v jiné účetní knize.“</i>	<p>Ustanovení § 13 odst. 2 písm. b) zákona o účetnictví se nechápe jako požadavek na průběžné denní zúčtovávání jednotlivých účetních případů (například proúčtování výdejů ze skladu, předpisů pohledávek za stravu, úroky z prodlení, rozúčtování denních pohybů pokladny,...).</p> <p>Je dále možné provádět ve frekvencích odpovídajících potřebám a možnostem účetních jednotek (zpravidla nejméně 1x měsíčně). Při tomto účtování se samozřejmě zdůrazňuje, že tyto „souhrnné“ účetní záznamy musí být doložitelné prostřednictvím průkazných prvotních dokladů.</p> <p>Výše uvedené ustanovení se chápe jako požadavek na „programátorské nastavení“ hlavní knihy tak, aby bylo možno provádět generování obrátů na jednotlivých účtech denně. Velmi zjednodušeně řečeno: „Denní obraty hlavní knihy a povinnost denního účtování jsou rozdílné věci.“</p>

<p>1.1.3./ zveřejněno dne 31. 8. 2011</p>	<p>V případě, že dochází v průběhu účetního období ke změně hmotně odpovědného pracovníka v pokladně účetní jednotky je provedena inventura pokladny (tzv. „předávací inventura“). Jedná se v tomto případě o inventuru prováděnou v rámci inventarizace majetku a závazků podle ustanovení § 6 odst. 3, § 8 odst. 4, § 29 a 30 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a podle ustanovení vyhlášky č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků ?</p>	<p>Z ustanovení § 29 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o účetnictví“) mimo jiné vyplývá, že inventarizaci majetku a závazků provádějí účetní jednotky k okamžiku, ke kterému sestavují účetní závěrku jako řádnou nebo mimořádnou. V této souvislosti je nutné zdůraznit ustanovení § 17 zákona o účetnictví, které mimo jiné stanoví, že účetní jednotky uzavírají účetní knihy:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. k poslednímu dni účetního období, b. ke dni zániku povinnosti vést účetnictví. <p>V návaznosti na výše uvedené ustanovení je nutné zmínit též ustanovení § 19 tj., že řádnou účetní závěrku sestavují účetní jednotky k poslednímu dni účetního období a v ostatních případech sestavují mimořádnou účetní závěrku. Z výše uvedeného vyplývá, že v případě provedení inventury pokladny, která souvisí se změnou hmotně odpovědného pracovníka, ke které dochází v průběhu účetního období, se nejedná o inventuru pokladny prováděnou v rámci inventarizace majetku a závazků podle výše uvedených ustanovení zákona o účetnictví a vyhlášky č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků (dále jen „vyhláška o inventarizaci“).</p>
<p>1.1.4./ zveřejněno dne 31. 8. 2011</p>	<p>Ze kterého právního předpisu vyplývá „co je předmětem inventarizace“ v účetní jednotce tedy tzv. „rozsah inventarizace“?</p>	<p>Tímto právním předpisem je v první řadě zákon o účetnictví. Ustanovení § 29 odst. 1 mimo jiné vymezuje, že účetní jednotky inventarizací</p> <ul style="list-style-type: none"> • zjišťují skutečný stav veškerého majetku a závazků a • ověřují, zda zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku a závazků v účetnictví.

		<p>Následně pak § 30 zákona o účetnictví v odstavci 8 stanoví, že ustanovení týkající se inventarizace majetku a závazků se použijí i pro inventarizaci jiných aktiv a jiných pasiv, včetně skutečností účtovaných v knize podrozvahových účtů.</p> <p>Vyhláška o inventarizaci v § 2 písm. h) dále stanoví, že pro účely této vyhlášky se inventarizační položkou rozumí:</p> <ul style="list-style-type: none">• majetek,• závazky,• jiná aktiva a• jiná pasiva, <p>na základě kterých může být vyhotovován inventurní soupis nebo dodatečný inventurní soupis. Jejich označování je podle směrné účtové osnovy a účtového rozvrhu syntetickými, analytickými nebo podrozvahovými účty.</p> <p>Z ustanovení § 2 písm. i) vyplývá, že částí inventarizační položky se pro účely vyhlášky o inventarizaci rozumí:</p> <ul style="list-style-type: none">• jednotlivé věci,• jednotlivé pohledávky,• opravné položky k jednotlivým pohledávkám,• jednotlivé závazky a• další skutečnosti, které lze samostatně zjišťovat v rámci inventarizační položky. <p>Z výše uvedeného vyplývá, že „předmětem inventarizace“ je veškerý majetek, závazky, jiná aktiva, jiná pasiva a skutečnosti zaúčtované na podrozvahových účtech.</p> <p>Z uvedeného lze dovodit, že „předmětem inventarizace“ není výsledek hospodaření.</p>
<p>1.1.5./ zveřejněno dne 31. 8.</p>	<p>Jakým způsobem může „předmět inventarizace“ definovat příslušná účetní jednotka a z čeho by při tomto</p>	<p>Předmětem inventarizace“ je veškerý majetek, závazky, jiná aktiva, jiná pasiva a skutečnosti zaúčtované na</p>

2011	určení měla vycházet ?	<p>podrozvahových účtech. Pro úplnost je třeba konstatovat, že „předmětem inventarizace“ není výsledek hospodaření.</p> <p>Při určení „předmětu inventarizace“ by příslušná vybraná účetní jednotka měla v první řadě vycházet ze dvou částí účetní závěrky tj. z rozvahy a přílohy. Dalším neméně důležitým „dokumentem“ pro jednoznačné určení „předmětu inventarizace“ je účtový rozvrh příslušné vybrané účetní jednotky.</p> <p>Podle ustanovení § 4 odst. 8 zákona o účetnictví jsou i vybrané účetní jednotky při vedení účetnictví povinny dodržovat mimo jiné i uspořádání, označování a obsahové vymezení položek majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv v účetní závěrce, včetně uspořádání, označování a obsahového vymezení podrozvahových účtů.</p> <p>Dále § 4 odst. 8 v písm. f) zákona o účetnictví stanoví, že účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví též směrnou účtovou osnovu.</p> <p>Uspořádání, označování a obsahové vymezení položek majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv v účetní závěrce, včetně uspořádání, označování a obsahového vymezení podrozvahových účtů a směrnou účtovou osnovu pro vybrané účetní jednotky vymezuje vyhláška č. 410/2009 Sb. (viz Hlava II, VII a Příloha č. 7).</p> <p>V případě stanovení účtového rozvrhu je nutné postupovat podle ustanovení § 14 zákona o účetnictví, ze kterého vyplývá:</p> <ol style="list-style-type: none">a. na podkladě směrné účtové osnovy jsou účetní jednotky povinny sestavit účtový rozvrh, v němž uvedou účty potřebné k zaúčtování všech účetních případů a k sestavení účetní závěrky
------	------------------------	--

		<p>v dané účetní jednotce.</p> <p>b. účetní jednotky sestavují účtový rozvrh pro každé účetní období; v průběhu účetního období je možno účtový rozvrh doplňovat.</p> <p>Z uvedeného vyplývá, že příslušná vybraná účetní jednotka při stanovení „předmětu inventarizace“ by měla vycházet</p> <p>a. z „obsahu“ rozvahy, b. z „obsahu“ přílohy - části označené A.4., c. z účtového rozvrhu.</p>
<p>1.1.6./ zveřejněno dne 26.3.2012</p>	<p>Jak naložit s částkami odpisu (odpisovým plánem), pokud jsou u majetku stanovené opravné položky? Snížit cenu majetku o opravné položky a oprávkou odpisy nově počítat z tohoto rozdílu, nebo pokračovat s odpisy v původní výši (tj. před snížením o opravnou položku)? A s tímto dotazem souvisí otázka, jak postupovat v případě, že by opravná položka byla stanovena větší než zůstatková cena?</p>	<p>Z ustanovení bodu 3.8. Českého účetního standardu č. 706 – Opravné položky a vyřazení pohledávek (dále jen „standard“) jednoznačně vyplývá následující:</p> <p>K okamžiku, kdy dochází ke změně výše opravné položky k dlouhodobému majetku, který je odpisován (ke kterému je sestaven odpisový plán), musí účetní jednotka, která o tomto majetku účtuje, odpisový plán k tomuto majetku upravit a výši odpisů pro jednotlivé následující roky odhadované doby používání, pokud se tato nemění, snížit (při tvorbě či zvýšení opravné položky k tomuto majetku), nebo zvýšit (při zrušení či snížení opravné položky k tomuto majetku).</p> <p>V § 26 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, je stanoveno, že „Opravnými položkami se vyjadřuje přechodné snížení hodnoty majetku...“ Z výše uvedeného a z ustanovení § 4 vyhlášky č. 410/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tedy vyplývá, že opravná položka k dlouhodobému majetku může být vykazována nejvýše v takové výši, aby netto ocenění tohoto majetku k tomuto okamžiku</p>

		nenabývalo záporných hodnot. Přičemž vzájemná kompenzace opravných položek a oprávek je podle bodu 3.8. standardu nepřípustná.
--	--	--

Zdroj: MF - odbor Účetnictví a audit, aktualizováno: 26. 3. 2012